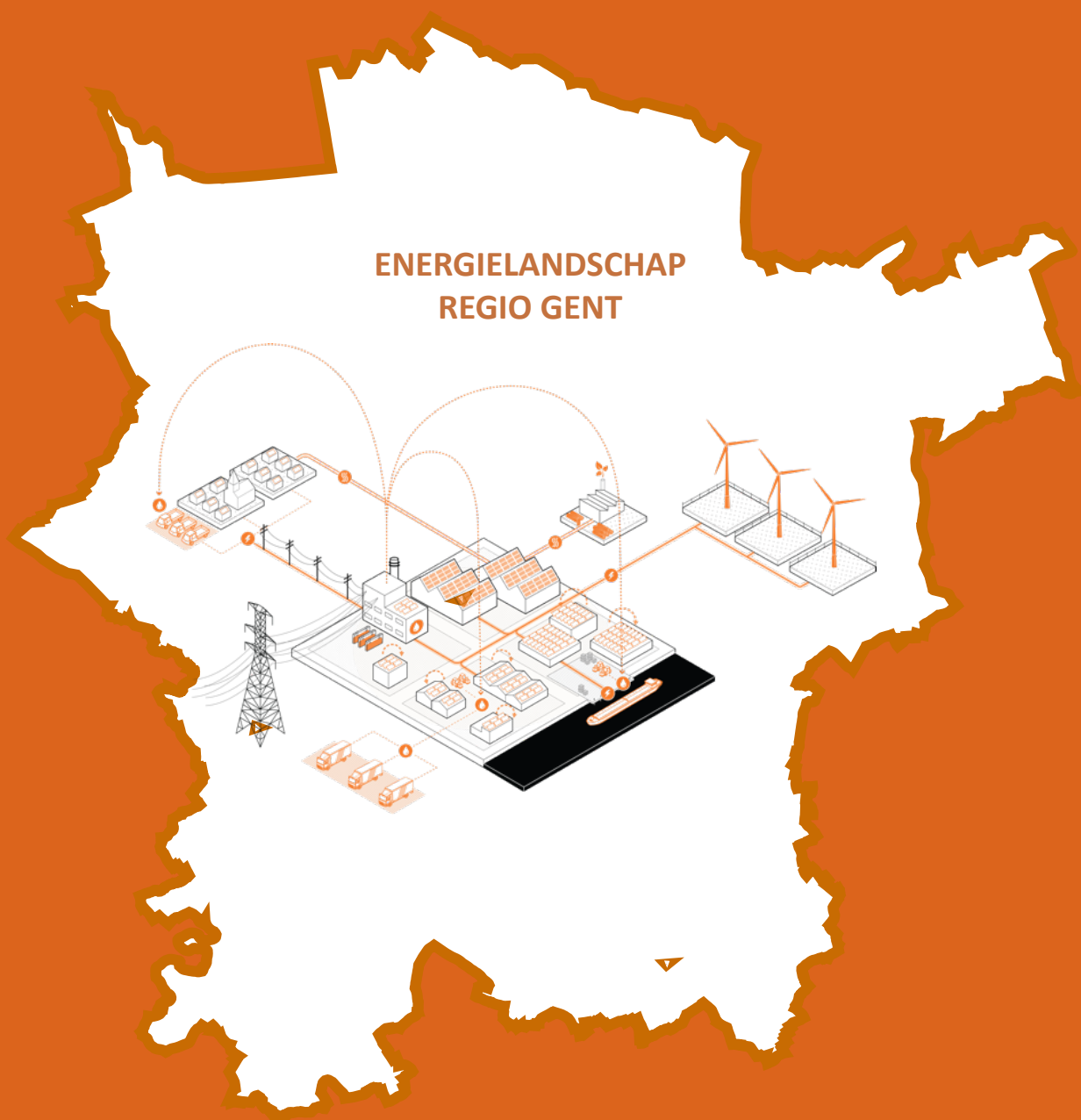

Energielandschap 2050 Regio Gent

Ambitiekader

Ambitiekader

De Regionale Ruimtelijk Energievisie en Strategie (RRES) – Energielandschap 2050 Regio Gent – heeft als doel om gebiedsgericht een ruimtelijke invulling te geven aan de Europese en Vlaamse energiedoelstellingen. Maar dan wel door rekening te houden met de specifieke landschappelijke, ruimtelijke en maatschappelijke randvoorwaarden die de Regio Gent definiëren.

Deze opgave is zeker niet simpel. Enkel wanneer we de energietransitie geïntegreerd met andere (ruimtelijke) transitie opvatten, kunnen we uiteindelijk komen tot een veerkrachtige en duurzame samenleving. Een RRES moet daarom ook een narratief opbouwen dat alle actoren aanmoedigt om binnen hun werkingsdomein initiatieven op te nemen, om zo bij te dragen tot de effectieve realisatie van de strategie.

Het is dus van belang dat de partners van Energielandschap 2050 Regio Gent samen ambities formuleren die aangeven waar de regio de lat legt voor haar toekomstige, duurzame energiesysteem en de manier waarop het werkt. Verschillende stakeholders in het Waasland hebben inspiratie geleverd en gewerkt aan het formuleren van deze ambities, gebundeld in dit ambitiekader.

De 25 gemeentebesturen, Veneco en de Provincieraad hebben dit ambitiekader nu vastgelegd: 1 hoofdambitie, 4 verduidelijkingen en 12 nevenambities geven aan waar dit Energielandschap naar streeft!

De hoofdambitie met de 4 verduidelijkingen geven uiting aan het streven naar een maximale CO₂ reductie door productie, opslag en omslag van hernieuwbare en duurzame energie in de regio. De nevenambities geven aan waaraan we wensen dat het Energielandschap toe bijdraagt:

- + ... Op vlak van landschappelijke ontwikkeling Regio Gent
- + ... Koppelkansen met andere ruimtelijke uitdagingen of transities
- + ... Manier waarop we de energietransitie in Regio Gent willen gerealiseerd zien

De ambities zijn niet louter een streefdoel. Er wordt actief mee aan de slag gegaan in het proces. Bij het tot stand komen van de ruimtelijke visie zullen de bouwstenen van het energielandschap samen gepuzzeld worden tot verschillende scenario's voor de visie Energielandschap 2050 Regio Gent. Het ambitiekader zal worden vertaald in een afwegingskader en zo toelaten om de verschillende toekomstscenario's en keuzes op hun bijdrage aan de ambities te toetsen.

Daarnaast is het ambitiekader ook een hefboom voor de geïntegreerde realisatie van het Energielandschap: ambities rond de manier waarop we de energietransitie willen realiseren, ambities rond het opzoeken van koppelkansen met andere ruimtelijke uitdagingen of transities...

Uitgegeven in opdracht van de deputatie van de Provincie Oost-Vlaanderen

Beleidsverantwoordelijke/verantwoordelijke uitgever:

gedeputeerde An Vervliet, bevoegd voor ruimtelijke planning en

gedeputeerde Riet Gillis, bevoegd voor natuur, klimaat en milieu

Samenstelling: dienst Ruimtelijke Planning

Redactie & vormgeving: SWECO

Procesbegeleiding: Endeavour (NDVR)

Drukwerk: dienst Aankoop, transport en verzending

Oplage: 50 exemplaren

Publicatie: mei 2023

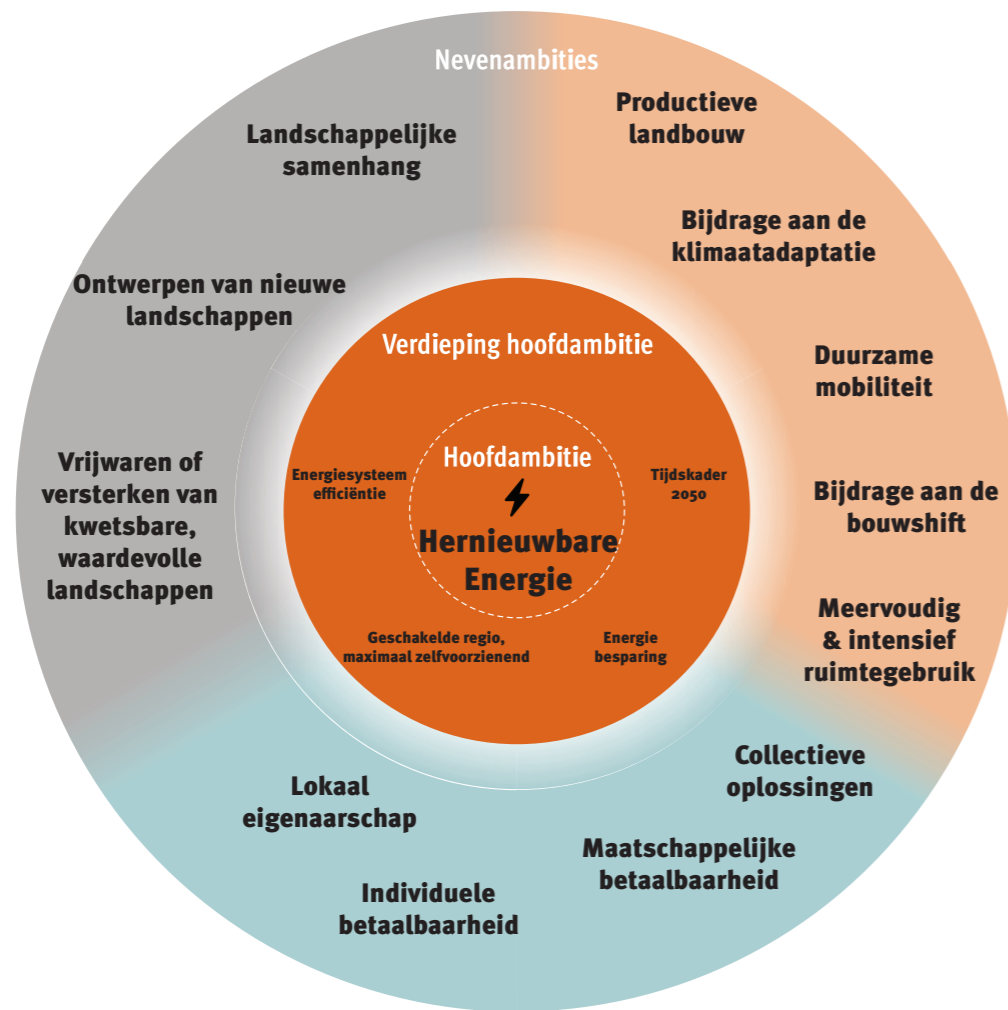
Depotnummer: ...

Bijdrage energietransitie aan landschappelijke ontwikkeling

Koppelkansen energietransitie met andere ruimtelijke opgaven of transitie

Manier waarop we de energietransitie realiseren (maatschappelijk)

Hoofddambitie

Hernieuwbare Energie

Regio Gent wil maximaal CO₂ besparen door tegen 2040 100% op hernieuwbare energie te draaien. Dit gaat zowel over hernieuwbare en duurzame elektriciteit, warmte & koelte als transportenergie.

Verdieping hoofdambitie

Geschakelde regio, maximaal zelfvoorzienend

We streven ernaar regio Gent in zo groot mogelijke mate zelfvoorzienend te maken en zijn tegelijk een geschakelde regio in functie van uitwisseling.

We streven naar netto zelfvoorzienendheid op jaarbasis. Dit gaat minstens over non-ETS verbruik (ETS = bedrijven die onder EU Emissions Trading System vallen).

We streven naar zelfvoorzienendheid op elk niveau (wijk - gemeente – regio – provincie - gewest - land). Pas daarna wordt overtollige of ontbrekende energie elders geëxporteerd/geïmporteerd. Het Energielandschap focust op de regionale schaal en de wisselwerking met andere niveaus.

We erkennen het belang van slim schakelen tov andere niveaus, en zetten hier ook actief op in bij het ontwerpen van het energielandschap. Indien import noodzakelijk is, kiezen we voor import van 100% hernieuwbare energie, bij voorkeur uit eigen land of Europa.

Verdieping hoofdambitie

Energiesysteem efficiëntie: 'de juiste bron bij de juiste afnemer'

We ontwerpen het Energielandschap vanuit een maximale systeemintegratie op regionaal niveau.

We streven naar de meest duurzame en (ruimtelijk) efficiënte koppeling tussen type bron, energievraag en -gebruiker en locatie.

We ontwerpen het regionale energiesysteem niet als een optelsom van elke energiestroom (elektriciteit, warmte, transport) maar vanuit een slimme integratie van energiestromen én -flexibiliteit.

Slimme integratie en cascadering laten toe om energieverbruik (bv. voor productieprocessen) af te stemmen op de beschikbaarheid van hernieuwbare en duurzame energie.

Verdieping hoofdambitie

Tijds kader 2050

We ontwerpen het Energielandschap en maken keuzes vanuit 2050, en niet vanuit het Nu - rekening houdend met zowel robuustheid als flexibiliteit van ons energielandschap.

Bij elke beslissing denken we na of finale oplossingen daarmee verhinderd worden. Zo vermijden we lock-ins, waarin de bestaande technologische en institutionele structuren of tussenoplossingen werken als barrières voor het afbouwen van onze afhankelijkheid van fossiele energie.

De energietransitie kan niet wachten, dus we wachten niet om van start te gaan met de realisatie van het Energielandschap. Tegelijkertijd ontwerpen we een energietransitie die toelaat om snel in te spelen op nieuwe technologieën en inzichten en waar nodig in de toekomst bij te sturen.

We bekijken de ruimte circulair. We werken zowel aan tijdelijk ruimtegebruik als aan langetermijnoplossingen.

Verdieping hoofdambitie

Energie besparing

We realiseren de energietransitie door tegelijkertijd in te zetten op besparing. Bij de realisatie van deze Energielandschapsvisie en -strategie wordt maximaal gezocht naar samenhang met programma's die inzetten op energiebesparing.

We wachten echter niet op deze energiebesparing maar zetten ook volop in op het opwekken van hernieuwbare energie – want beiden zijn noodzakelijk om zoveel mogelijk zelfvoorzienend te zijn.

Nevenambitie

**Lokaal
eigenaarschap**

We zorgen voor gelijke toegankelijkheid tot investeringen, opbrengsten en (lokale) meerwaarden van hernieuwbare energie. Dit gaat over zowel de markt van productie, opslag en omslag van hernieuwbare energie.

Dit kan onder andere via innovatieve samenwerkingsvormen tussen burgers, (lokale) bedrijven en ondernemers en (lokale) overheden. Het Energielandschap creëert zo lokaal eigenaarschap.

Dergelijke samenwerkingsvormen laten ook een optimaal verbruik van aanwezige hernieuwbare energie toe, en het vlot organiseren van systeemintegratie.

Nevenambitie

**Collectieve
oplossingen**

Hernieuwbare energie optimaliseren op individueel niveau zal doorgaans niet zorgen voor de meest kosten- en ruimtelijk efficiënte oplossing, terwijl collectieve oplossingen daar wel vaker voor zorgen.

Via collectieve oplossingen toelaten dat meerdere gebruikers tegelijk de energietransitie maken.

Collectiviteit wordt gestimuleerd op verschillende schaalniveaus.

Nevenambitie

**Individuele
betaalbaarheid**

Hernieuwbare energie is betaalbaar voor iedereen.

We zetten in op sociale inclusie, wat betekent dat hernieuwbare energie niet enkel toegankelijk is voor wie over voldoende middelen beschikt. Ook de minst financieel draagkrachtigen kunnen mee met de energietransitie.

Het Energielandschap moet hefboomen voor betaalbaarheid zoals energiedelen mee mogelijk maken en stimuleren.

Nevenambitie

**Maatschappelijke
betaalbaarheid**

Het economische, projectgerichte, businessmodel is ondergeschikt (wel belangrijk, niet doorslaggevend) aan het maatschappelijk belang en meerwaarde.

We brengen de kostprijs van verschillende scenario's van het Energielandschap in kaart, maar financiële afwegingen primeren niet noodzakelijk boven maatschappelijke meerwaarde. Deze staan steeds in interactie met andere elementen, en we wegen de kosten af tegen de gevolgen voor de welvaart en het welzijn van de samenleving als geheel.

De overheid mag hierin sturend zijn, en gewenste oplossingen en projecten faciliteren en stimuleren – en ongewenste verhinderen.

Nevenambitie

**Vrijwaren of
versterken van
kwetsbare,
waardevolle
landschappen**

**Op sommige plekken willen we beschermde of
waardevolle landschappen vrijwaren of zelfs versterken. De
landschapslezing dient hierbij als basis.**

Hierbij wordt zowel gekeken naar de landschapswaarde als de
ruimtelijke en landschappelijke beleving.

Nevenambitie

**Ontwerpen
van nieuwe
landschappen**

**Op sommige plekken kan de komst van hernieuwbare energie net de
motor zijn voor de ontwikkeling van een nieuw landschap.**

In het Energielandschap worden hernieuwbare energie-installaties niet
beschouwd als afzonderlijke elementen die los staan van het landschap. Ze
maken er inherent deel van uit. Het reeds bestaande
(energie)landschap is steeds ontstaan door interactie tussen de productie
van energie en het landschap .

We denken actief na over de evolutie van ons landschap en schrijven met
Energielandschap regio Gent samen aan een nieuw narratief, op afgewogen
plekken, waar hernieuwbare energieproductie, opslag en omslag deel van
uitmaakt.

Nevenambitie

**Landschappelijke
samenhang**

Bij het ontwerpen van het Energielandschap proberen we de landschappelijke samenhang zoveel mogelijk te behouden en te verbeteren.

Waar we hernieuwbare energielandenschappen kunnen creëren, maximaliseren we opportuniteiten en zetten we in op clusteren (waar nodig) om verdere versnippering van het landschap tegen te gaan. Daarbij wordt wel rekening gehouden met de draagkracht van het landschap.

Dit is steeds technologie afhankelijk en kan verschillen naargelang het soort energie infrastructuur.

Nevenambitie

**Bijdrage aan
de bouwshift**

Het Energielandschap is ontworpen vanuit een bijdrage aan de bouwshift, op specifieke plaatsen waar het de realisatie van het Energielandschap versterkt. Daarnaast kan de bouwshift de transitie naar het Energielandschap ook mee mogelijk maken.

De toegenomen nabijheid tussen energie opwek en -verbruiker zorgt voor een grotere energiesysteem efficiëntie. Kernversterking verhoogt het potentieel van collectieve oplossingen zoals warmtenetten. Via het wegnemen van verspreide bebouwing kan dan weer plaats worden vrijgemaakt die op afgewogen plekken kan worden ingezet voor hernieuwbare energie toepassingen. Het Energielandschap duidt plekken aan met potentie voor hernieuwbare energie, die voorwaardelijk kunnen ontwikkeld worden als de bouwshift er gerealiseerd is.

De energietransitie kan de bouwshift ook mee mogelijk en betaalbaar maken, en omgekeerd. Denk maar aan het verdienmodel van windturbines bijvoorbeeld, waarmee middelen kunnen worden vrijgemaakt voor de realisatie van de bouwshift.

Nevenambitie

**Meervoudig
& intensief
ruimtegebruik**

Met het Energielandschap willen we versnippering en bijkomend ruimtebeslag tegengaan en daarom maximaal gaan 'stapelen'.

Bedrijventerreinen spelen een sleutelrol en fungeren als energiehub: ze zijn een verzamelplaats en aansluit- en verdeelpunt van hernieuwbare energiestromen.

Ruimteclaims worden tegen elkaar afgewogen en we durven bestaande ruimteclaims in vraag stellen.

Nevenambitie

**Productieve
landbouw**

We ontwerpen een Energielandschap waarin landbouwers een cruciale rol hebben als uitbaters en beheerders van een productief (energie) landschap dat zowel voedsel, energie als andere ecosystemendiensten voortbrengt.

Nevenambitie

**Duurzame
mobiliteit**

De transitie naar het Energielandschap draagt bij tot de verduurzaming van onze bovenlokale en zware mobiliteit door het aanbieden van duurzame transportenergie op strategische plekken, dit ten aanzien van verschillende transportmodi (weg, spoor, waterwegen).

Nevenambitie

**Bijdrage aan
klimaatadaptatie**

We ontwerpen een Energielandschap dat de rol van de regio op vlak van klimaat erkent en versterkt.

Het Energielandschap is het resultaat van een integrale afweging, waarbij er aandacht is voor de nood aan kwalitatieve water-, natuur- en landbouwgebieden.

De installaties die nodig zijn in de energietransitie hebben op zijn minst geen negatieve impact, en waar relevant en mogelijk, beschermen ze de regio zelfs tegen de gevolgen van de klimaatverandering.

Net op regionale schaal zijn er opportuniteiten om de koppeling te maken tussen energie, landbouw en natuur, en om aan compensatie te doen hiertussen. Door op sommige plekken extra in te zetten kunnen andere plekken in hun functie versterkt worden. We zien de energietransitie als een opportuniteit om energie, natuur, water en landbouw te laten samenwerken.

JOKE LANNOYE
Projectcoördinator

joke.lannoye@oost-vlaanderen.be
09 / 267 84 67

ELS BONNARENS
WIM L'ECLUSE
Ruimtelijk planner
Beleidsmedewerker

els.bonnarens@oost-vlaanderen.be
wim.lecluse@oost-vlaanderen.be
09 / 267 75 84
09 / 267 75 75

STEF DEVOS
STEFANIE DESCHEPPER
Participatiemedewerker
Communicatiemedewerker

stef.devos@oost-vlaanderen.be
stefanie.deschepper@oost-vlaanderen.be
09 / 267 75 93
09 / 267 8468

